

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Paragraphvs I. Quid sit? variæ ejus Divisiones & Subdivisiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

LII. Confirmatur 1°. certitudo est necessaria veritas, sed præmissæ, uti Disp. 1^a, de Demonst. Paragraph. 1°, probatum est; non sunt veriores conclusioni, ergo, &c.

LIII. Confirmatur 2°, objectum conclusionis est idem cum objectis præmissarum; sed certitudo & evidentia præmissarum petitur ab objectis præmissarum, ergo, &c.

LIII. Obijcies 1°, ex P. Arriaga, ubi sunt plura capita fallibilitatis, minor est de illis evidentia & certitudo; sed in conclusione sunt plura, quam in præmissis, quia in illa attinguntur objecta præmissarum, ergo, &c.

LIV. Respondeo concessâ majore, negando minorem; ad ejus probationem, concessio antecedente, negò consequentiam: & ratio est, quia tam objecta præmissarum, quam conclusionis, sunt infallibilia; non est autem major fallibilitas, ubi plura objecta infallibilia, quam ubi unum; sicut non est major contingentia, ubi tria necessaria, quam ubi unum; alioqui magis contingens esset, res Divinas Personas existere, quam Deum, quod est hæreticum.

LV. Ad Aristotelem verò dicentem, *Si ob ea scimus & credimus, & illa sanè scimus & credimus magis*, & Axioma, *propter quod unum tale*, &c. satisfactum est Disput. 1^a, Dub. 1°, & ex illis in rigore sequitur hæresis, ut ibidem dicta consideranti patebit.

LVI. Obijcies 2°, ubi una præmissa certa, alia probabilis tantum, præmissæ sunt, ut minùs, æquæ certæ, ac ipsa conclusio; ergo ubi utraque est certa, præmissæ sunt certiores conclusioni.

LVII. Respondeo negando consequentiam; supponitur enim falsum in antecedente, videlicet conclusionem esse certam, ubi una præmissarum tantum est probabilis, quod verum esse non potest; quia certitudo conclusionis sumitur ex identitate duorum inter se, eo quod sint necessariò eadem uni 3°, non possunt autem esse plusquam probabiliter eadem uni 3°, si altera præmissarum sit probabilis tantum; sicut enim unio media inter unum extremum incorruptibile & alterum corruptibile, est corruptibilis; ita conjunctio conclusionis quasi media inter præmissas certam & probabilem, ex quibus inferitur, est tantum probabilis; quia conclusio semper sequitur debiliorem præmissam, sicut unio debilius extremum. Unde

LVIII. Adde Conclusionem sequi naturam unionis; nam sicut hæc non potest esse necessaria, ubi alterum extremorum est contingens; ita conclusio non potest esse certa, ubi altera præmissarum est tantum probabilis. Ratio est quia sicut unio ab extremis sumit necessitatem aut contingentiam, ita conclusio à præmissis sumit certitudinem vel probabilitatem.

RESOLUTIO II.

LIX. Dico 2°, Certitudo quædam moralis ad Scientiam sufficit, quædam non sufficit.

LX. Probatur 1^a pars, quia certitudo moralis, quæ fundatur in revelatione Divina, ut fundatur in revelatione Divina, major est illa, quæ fundatur in visione aut experientia humana; sed hæc ad Scientiam sufficit, ut omnes fatentur, ergo, &c.

LXI. Confirmatur, quia, licet certitudo moralis, quæ fundatur in revelatione Divina, attentis objecto præcisè & principis Physicis objecti, quoad nos sit fallibilis, quoad se tamen, & in se est infallibilis, & objectum consequenter prout illi subest est omnino infallibile, ergo, &c. Probatur consequentia, quia ut sic Scientia adhuc sufficienter distinguitur à Syllogismo probabili & sophistico, ergo, &c.

LXII. Probatur 2^a pars, quia certitudo, quæ fundatur in revelatione humana, est moralis, & tamen in se & quoad nos fallibilis & consequenter etiam objectum prout illi subest, est fallibile, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

LXIII. Dico 3°, sistendo in mente Aristotelis, ad Scientiam requiritur & sufficit certitudo & evidentia Physica: certitudo tamen Metaphysica infertur secundum maximam Scientiæ perfectionem.

LXIV. Probatur 1^a pars, quia de morali fundata in revelatione Divina nihil Aristoteles agnovit; sed ad Scientiam requisivit certitudinem aliquam; ergo Physicam.

LXV. Probatur 2ª pars, quia multæ sunt Scientiæ de objecto Physicè tantum certo, ut quod ignis sit calidus, aqua frigida, &c. alioqui, cum rerum essentias in se, aut à priori, certò non cognoscamus, sed in effectù, & à posteriori, quoad nos, nullæ essent Scientiæ, contra communem sensum Aristotelis & omnium Philosophorum post ipsum, ergo, &c.

LXVI. Adde præterea requiri certitudinem cognoscentis, alioqui intellectus non assecraretur de objecto; sed ei dubitanter assentiretur; ac proinde ex parte sua magis opinaretur, quam sciret.

DVBIVM II.

De Objecto Scientia in genere.

PARAGRAPHVS I.

Quid sit? variae ejus Divisiones & Subdivisiones.

RESOLUTIO I.

LXVII. Dico 1°, Objectum Scientiæ in genere est illud, circa quod Scientia per se versatur, quodque ei considerandum obijcitur: hæc conclusio patet.

RESOLUTIO II.

LXVIII. Dico 2°, Objectum Scientiæ in genere re dividitur in materiale & formale: materiale est subjectum cujusque conclusionis scientificæ: formale est id, ratione cujus dictum subjectum ab illa conclusione consideratur.

LXIX. Objectum autem materiale subdividitur in Adequatum seu totale, & Inadequatum seu partiale: 1um est suprà quod Scientia aliud objectum materiale non considerat: 2um est pars aliqua objecti totalis; quod est duplex; unum attributum & secundarium, aliud attributionis & primum; Attributum est, quod, non propter se, sed in ordine ad aliud consideratur. Attributionis est, ad quod cætera omnia partialia ordinantur,

Objectum

LXX. Objectum formale subdividitur in formale quod, propter quod, & sub quo.

LXXI. Objectum formale quod, est formalitas, quæ de objecto materiali cognoscitur, sive est prædicatum cuiusque conclusionis scientificæ.

LXXII. Formale propter quod est ipsa ratio assentiendi seu medium demonstrationis, quod in actu signato ab ipsa conclusione formali attingitur.

LXXIII. Formale sub quo, est ratio quædam generalis petita ex natura & modo procedendi Scientiæ, sub qua omne objectum suum partiale considerat; non tamen à Scientia attingitur in actu signato; sed in actu exercito dumtaxat, ut sanabilitas corporis respectu Scientiæ medicæ, naturalitas ejusdem respectu Scientiæ Physicæ.

PARAGRAPHVS II.

Quale debeat esse objectum Scientiæ in genere.

RESOLUTIO I.

LXXIV. Dico 1°, Objectum Scientiæ completum, id est, tota conclusio objectiva; & incompletum, id est, subiectum illius sumptum secundum esse essentia, id est, secundum quod habet connexionem cum suo prædicato, debet esse necessarium.

LXXV. Probatur, actus Scientiæ sumit certitudinem & infallibilitatem suam ab objecto; sed ille est certus & infallibilis; ergo illius objectum debet esse necessarium: probatur consequentia, certitudo & infallibilitas, ex prædictis, est necessaria veritas.

LXXVI. Obijcies tamen 1°, Conclusio hujus Syllogismi, *Omne quod est progrediens movetur; sed video Petrum progredientem, ergo Petrus movetur*, est Scientia partialis; sed illa non est de objecto necessario, ergo, &c.

LXXVII. Respondeo distinguendo minorem, sed illa non est de objecto necessario necessitate absolutâ & Metaphysicâ, quasi verò esset inter Petrum & motum conjunctio absolutè & Metaphysicè necessaria, concedo minorem: non est de objecto necessario necessitate concomitantis suppositionis, quod videam progredientem, nego minorem.

LXXVIII. Obijcies 2°, de contingentibus & liberis datur Scientia; sed illa non sunt necessariò, ergo, &c. probatur minor, quia tam possunt esse, quam non esse, ergo, &c.

LXXIX. Respondeo distinguendo minorem: sed illa non sunt necessariò, sive non sunt necessaria necessitate existentia, concedo minorem; verum id non requiritur, ut constet ex hac demonstratione, *Omnis homo est risibilis, sed omne animal rationale est homo, ergo omne animal rationale est risibile*: Necessitate essentia propter necessariam connexionem cum suis proprietatibus, nego minorem, & hoc sufficit.

RESOLUTIO II.

LXXX. Dico 2°, absolutè loquendo, & nisi foret inane de non entibus, vel entibus impossibilibus dari Scientias speciales, objectum Scientiæ specialis, potest esse non ens, vel ens impossibile.

LXXXI. Probatur, quia ejusmodi ens habet suas proprietates cum sua essentia, vel quasi essentia, connexas, ut, quod (etiam virtute Divinâ) realiter existere non possit; quod contradictoria in suo conceptu formali includat, &c. unde demonstrationes huic similes, de illo formari possunt, *Omne quod contradictoria in suo conceptu formali includit, est ens impossibile, non ens, &c. sed chymæra est talis, ergo, &c.*

RESOLUTIO III.

LXXXII. Dico 3°, objectum Scientiæ potest esse ens per accidens.

LXXXIII. Probatur 1°, quia omnes Scientiæ subalternæ (de quibus infra) habent pro objecto ens per accidens, ergo, &c.

LXXXIV. Probatur 2°, quia de ente per accidens demonstrari potest, quod sit ens per accidens, hoc modo, *Quidquid componitur ex substantia & accidente est ens per accidens; atqui statua est talis, ergo, &c.* Unde fit quod Arithmetica multa de numeris, Medicina de Pharmacia, entibus per accidens, demonstrat.

RESOLUTIO IV.

LXXXV. Dico 4°, ens singulare potest esse objectum Scientiæ.

LXXXVI. Probatur, quia singulare habet sua prædicata essentialia, & proprietates singularisatas: unde de ente singulari formari poterit hæc demonstratio, *Quidquid est hic homo, est hoc risibile; Petrus est hic homo; ergo Petrus est hoc risibile.* Item omne singulare est simili incommunicabile; Petrus est hoc singulare; ergo Petrus est simili incommunicabile.

LXXXVII. Confirmatur 1°, de Deo datur Scientia, videlicet Theologia, & de Christo Christologia; sed hi sunt singulares in omnium sententia, ergo, &c.

LXXXVIII. Obijcies commune Axioma, de singularibus non datur Scientia, ergo, &c.

LXXXIX. Respondeo 1°, retorquendo argumentum in Theologiam & Christologiam.

LXXXX. Respondeo 2°, illud Axioma tantum excludere Scientiam totalem & integram; quia in omni Scientia totali attenduntur proprietates speciei; non autem cujuslibet individui in particulari; cum eo tamen stat, quod de singularibus detur Scientia particularis, ut vidimus.

LXXXXI. Confirmatur 2°, de universalibus omnes admittunt dari Scientiam; sed universalis non distinguuntur à singularibus ex parte objecti, ut toto Tractatu 1° & 2° probavimus, ergo, &c.

LXXXXII. Adde 1°, nos in his tribus ultimis Resolutionibus contrà Aristotelem nihil definire, quia dum ab objecto Scientiæ, *Non entia, entia per accidens* & *particularia* excludit, ex hypothesi procedit, quod inane sit, & Scientias nimium multiplicare, de non entibus, entibus per accidens & particularibus Scientias statuere; nos verò ab hac hypothesi præscindendo, & absolutè loquendo, ista resolvimus.

Adde 2°, nos ibi Scientiam, in eo rigore non sumere, in quo eam sumit Aristoteles, & multi post ipsum; prout scilicet est, conclusio Universalis syllogismi demonstrativi dispositi in modo & figura, & procedentis ex Principiis Universalibus indemonstrabilibus; quia rigor ille exorbitans est: sed prout est conclusio ex præmissis necessariis & certis deducta, quæ verè Scientia est.